

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності»

Мета: врегулювання на законодавчому рівні правового статусу майна профспілок, їх об'єднань колишнього Союзу РСР і УРСР, розташованого на території України та яке станом на 24 серпня 1991 року перебувало у їх віданні, володінні та/або користуванні.

1. Підстава розроблення проекту акта

Підставою для розроблення проекту Закону України є Постанова Верховної Ради України від 04.02.1994 № 3943-ХІІ «Про майно загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР» (далі — проект Закону), якою встановлено, що тимчасово до законодавчого визначення суб'єктів права власності майна загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР, розташованого на території України, зазначене майно є загальнодержавною власністю.

2. Обґрунтування необхідності прийняття акта

28 червня 1996 року Верховною Радою України від імені Українського народу було прийнято Конституцію України — Основний Закон України, статтею 92 якої визначено, що правовий режим власності встановлюється виключно законами України.

На сьогодні питання щодо суб'єктів права власності на вказане майно на законодавчому рівні не визначено.

У свою чергу, відповідно до статті 13 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності» держава, зокрема, сприяє навчанню профспілкових кадрів, спільно з профспілками забезпечує підвищення рівня їх знань щодо правового, економічного та соціального захисту працівників.

Держава відповідно до Закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки» забезпечує підтримку і захист законних прав та інтересів творчих спілок, гарантує однакові умови для виконання ними статутних завдань і цілей. З метою підтримки творчих спілок у реалізації їх статутних завдань держава, зокрема, сприяє розвитку творчих спілок, їх діяльності щодо творення національної культури та мистецтва, проведенню культурно-мистецьких заходів.

Так, держава в особі органів державної влади у встановленому порядку з метою підтримки творчих спілок у реалізації їх статутних завдань для розвитку творчих спілок, їх діяльності щодо творення національної культури та

мистецтва, проведення культурно-мистецьких заходів забезпечила передачу у власність чи надання у безстрокове користування нерухомого майна творчим спілком, яке було в їхньому користуванні на момент прийняття Верховною Радою України Постанови від 10 квітня 1992 року «Про майнові комплекси та фінансові ресурси громадських організацій колишнього Союзу РСР, розташовані на території України».

Підготовлений проект Закону є аналогічним за своїм підходом Закону України «Про професійних творчих працівників та творчі спілки», а саме пропонується визначити профспілки, їх об'єднання власниками майна профспілок, їх об'єднань колишнього Союзу РСР і УРСР, розташованого на території України та яке станом на 24 серпня 1991 року перебувало у їх віданні, володінні та/або користуванні і використовується профспілками, їх об'єднаннями для забезпечення мети, визначеної статтею другою цього Закону.

Щодо відповідного державного майна, яке пропонується проектом Закону надаватися профспілкам, їх організаціям та об'єднанням у користування відповідно до законодавства, то на таке державне майно розповсюджується дія Закону України «Про управління об'єктами державної власності», відповідно до якого уповноважені органи управління реалізують права держави як власника такого майна, пов'язані з володінням, користуванням і розпорядженням ним, у межах, визначених законодавством України, з метою задоволення державних та суспільних потреб.

Одночасно слід зауважити, що наслідком відсутності законодавчого врегулювання правового статусу майна профспілок, їх об'єднань колишнього Союзу РСР і УРСР, розташованого на території України та яке станом на 24 серпня 1991 року перебувало у їх віданні, володінні та/або користуванні, є перехід до недержавних структур такого майна, що створювалося за рахунок державних капіталовкладень.

Зокрема, у відання Укрпрофради (правонаступник – Федерація незалежних профспілок) передавалося державне майно, про що свідчить постанова Ради Міністрів Української РСР від 23.04.1960 № 606 «Про передачу профспілкам санаторіїв і будинків відпочинку Міністерства охорони здоров'я УРСР», розроблена на виконання постанови Ради Міністрів СРСР від 10.03.1960 № 335, згідно з якою профспілкам у відання було передано санаторії, будинки та інше майно, згідно з додатками до зазначеної постанови.

Пункт 5 постанови передбачав, що Держплан УРСР разом з Міністерством фінансів УРСР, Міністерством охорони здоров'я УРСР та Укрпрофрадою повинні були визначити обсяги капіталовкладень та джерела фінансування на нове будівництво, реконструкцію і благоустрій санаторно – курортних об'єктів на 1960 рік, які передавалися Українській республіканській Раді профспілок.

При цьому, враховуючи, що у власність профспілкам це майно не надавалося, то права самостійного розпорядження цим майном щодо зміни його форми власності Укрпрофрада та її правонаступник – Федерація незалежних профспілок не мала.

Проект акта не стосується стратегічних цілей, визначених Програмою діяльності Кабінету Міністрів України, іншими стратегічними та програмними документами.

3. Суть проекту акта

Проектом Закону передбачається встановити правові засади визначення суб'єктів права власності на майно профспілок, їх об'єднань колишнього Союзу РСР і УРСР, розташоване на території України та яке станом на 24 серпня 1991 року перебувало у їх віданні, володінні та/або користуванні.

Відповідне майно, призначене для розміщення профспілок, їх об'єднань, провадження діяльності, пов'язаної з навчанням профспілкових кадрів, підвищенням рівня їх знань щодо правового, економічного та соціального захисту працівників, а також майно санаторно-лікувального призначення, але не більше ніж один об'єкт на території відповідної області, для забезпечення державної підтримки та сприяння профспілкам у оздоровленні та реабілітації членів профспілок, пропонується визнати власністю профспілок, їх об'єднань з урахуванням вимог статті 2 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності». Відповідний перелік майна затверджується Кабінетом Міністрів України за пропозицією Фонду державного майна України. До такого переліку майна може бути включено майно, яке повернуто у державну власність за рішеннями судів України.

Відповідне майно, яке є власністю держави, може надаватися профспілкам, їх організаціям та об'єднанням у користування відповідно до законодавства. На таке державне майно, не включене до переліку майна, зазначеного у частині четвертій статті 34 Закону України «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності», забезпечується реєстрація прав власності за державою в особі уповноваженого органу виконавчої влади.

4. Правові аспекти

Правовими підставами розроблення проекту Закону є Конституція України, Закон України «Про підприємства, установи та організації союзного підпорядкування, розташовані на території України», Указ Президії Верховної Ради України від 30.08.1991 № 1452-ХІІ «Про передачу підприємств, установ та організацій союзного підпорядкування, розташованих на території України, у власність держави», Постанова Верховної Ради України від 04.02.1994

№ 3943-ХІІ «Про майно загальносоюзних громадських організацій колишнього Союзу РСР».

Також у цій сфері суспільних відносин діють Цивільний кодекс України, закони України «Про управління об'єктами державної власності», «Про професійні спілки, їх права та гарантії діяльності».

4¹. Відповідність засадам реалізації органами виконавчої влади принципів державної політики цифрового розвитку

Реалізація зазначеного проекту Закону не потребує реалізації органами виконавчої влади принципів державної політики цифрового розвитку.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація зазначеного проекту Закону не потребує фінансування з державного чи місцевого бюджетів.

6. Прогноз впливу

Реалізація проекту Закону не впливатиме на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, розвиток регіонів, ринок праці, громадське здоров'я, екологію та навколишнє природне середовище, інші сфери суспільних відносин.

6¹. Стратегічна екологічна оцінка

Проектом Закону не затверджується документ державного планування з урахуванням особливостей, передбачених Законом України «Про стратегічну екологічну оцінку».

7. Позиція заінтересованих сторін

Проект Закону не впливатиме на ключові інтереси заінтересованих сторін, інтереси окремих верств (груп) населення, об'єднаних спільними інтересами, суб'єктів господарювання тощо.

Проект Закону не стосується питань функціонування місцевого самоврядування, прав та інтересів територіальних громад, місцевого та регіонального розвитку, соціально-трудової сфери та прав осіб з інвалідністю, сфери наукової та науково-технічної діяльності.

8. Громадське обговорення

Проект Закону підлягає громадському обговоренню.

9. Позиція заінтересованих органів

Проект Закону потребує погодження з Міністерством економічного розвитку і торгівлі, Міністерством фінансів.

10. Правова експертиза

Проект Закону потребує проведення правової експертизи Міністерством юстиції України.

11. Запобігання дискримінації

У проекті акта відсутні положення, які містять ознаки дискримінації. Проект Закону не потребує проведення громадської антидискримінаційної експертизи.

11¹. Відповідність принципу забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків

У проекті акта відсутні положення, які порушують принцип забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків.

12. Запобігання корупції

У проекті Закону відсутні правила і процедури, які можуть містити ризики вчинення корупційних правопорушень та правопорушень, пов'язаних з корупцією. Проект Закону не потребує проведення громадської антикорупційної експертизи.

13. Прогноз результатів

Прийняття Закону забезпечить визначення суб'єктів права власності на майно профспілок, їх об'єднань колишнього Союзу РСР і УРСР, розташоване на території України та яке станом на 24 серпня 1991 року перебувало у їх віданні, володінні та/або користуванні, сприятиме забезпеченню з боку держави однакового підходу до врегулювання прав власності на майно, що використовується громадськими організаціями, та дасть змогу забезпечити реалізацію державою права власності на відповідне майно, яке розташоване на території України, та забезпечити ефективне його використання в інтересах громадян України.